

TOORTS, De, "Staat- en Letterkundig weekblad voor Holland, Vlaanderen en Zuid-Afrika" (1916-1921).

Tijdens de Eerste Wereldoorlog trad een groep Nederlanders, aangevuld met uitgeweken en pro-activistische Vlamingen, uit het **Algemeen-Nederlands Verbond**. Zij wensten, nu hun inziens de Nederlandse taal en cultuur ernstig bedreigd werden, een actieve politieke houding, die onder andere uitkwam in een steunen van het **activisme** en het propageren van een autonoom Vlaanderen in een neutraal België. Het ideaal van een politiek **Groot-Nederland** speelde nog een geringe rol.

Deze groep, bestaande uit H.D.J. Bodenstein, **René de Clercq**, **Willem van Es**, **Edgard Rietjens** en **Anton van Vessem**, liet op 10 juni 1916 het eerste nummer van hun nieuwe blad *De Toorts* verschijnen. Diezelfde groep gaf van 1915 tot 1918 ook het maandblad *Dietsche Stemmen* uit. *De Toorts* stond positief tegenover het activisme en was in het algemeen pro-Duits. Hoewel er geruchten gingen dat het blad evenals *Dietsche Stemmen* geldelijke steun uit Duitsland gekregen zou hebben, is hiervoor tot op heden geen hard bewijs voorhanden. Wel is bekend dat Van Vessem en baron **Theodorus van Welderen Rengers** zelf financieel betrokken waren bij het blad. Naast Vlaanderen kregen de belangen van de Nederlandse 'stam' in Zuid-Afrika eveneens de aandacht. Belangrijk

waren in het blad de goede en uitvoerige persoverzichten. Het laatste nummer verscheen op 17 december 1921.

LITERATUUR: J.P. Wiersma, Th.M.Th. van Welderen Baron Rengers. *Een Groot-Nederlander*, 1955; – A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940*, 1969²; – C. Albrecht en P. van Hees, 'Dietsche Stemmen. Tijdschrift voor Nederlandsche Stambelangen, 1915-1918', in WT, jg. 51, nr. 3 (1992), p. 129-144.

ILLUSTRATIE(S), zie: Ferdinand Brulez, *Frankrijk-Vlaanderen*, Göttingen, Charles Roger, Hugo Verriest.

PIETER VAN HEES*